

Un començament que atrapa i un final de catarsi

ASSUM GUARDIOLA

La primera escena de la novel·la t'en-goleix: dos personatges es fan un petó i s'abracen davant d'uns grans magatzems de la Jonquera. Guaiteu-ne un tast: «Al costat de la porta d'entrada dels grans magatzems, un mirall distorsiona les imatges dels vianants. [...] Ara els llavis se separen. En el mirall no hi ha dos éssers humans, sinó dues formes contrafetes, els caps que s'aixafen damunt dels cossos esquistats. [...] A cada banda de les muntanyes veiem les cintes de llum que formen la carretera i l'autopista, corrent paral·leles i entrecruant-se, al nord fins a Perpinyà, al sud fins a Figueres, que des d'aquí és un garbuix de llums que recorden una galàxia llunyana. Quan mirem avall, la parella encara es manté abraçada mentre els vianants els passen pel costat, com les aigües d'un riu esquiven una roca». D'això se'n diu començar amb força.

Quan vaig llegir aquesta primera escena vaig recordar tota la teoria d'escriptura creativa que m'he empassat i que m'han ensenyat, concretament la que fa referència a com escriure un bon començament de novel·la. Heus aquí un exemple de calaix per proposar als meus alumnes: escenificació enmig de l'acció, plasticitat, imatges que suggereixen i perspectives que s'obren. Atrapar el lector des de la primera pàgina. Aleshores, després d'aquest clímax inicial, vaig seguir llegint la resta de la novel·la amb més pausa. I li dono la raó a una amiga, la Sònia, que penjava aquest *post* al *Facebook*: «M'ha semblat deliciosa. Diferent. Te la beus d'un glop i no carrega. És lleugera sense ser simple. M'ha agradat». Justa la fusta. Llàstima, però, que, després d'aquesta escena brillant, l'autor destini moltes de les pàgines que segueixen a resumir i no a escenificar, sense combinar les dues estratègies narratives. Pàgines monò-

tones i planes salpebrades de tant en tant, això sí, de reflexions brillants i de detalls reveladors que defineixen una seqüència de vida.

Crec que un dels grans mèrits de la novel·la és el narrador, per una banda, i la barreja de recursos narratius per l'altra. Vicenç Pagès crea un narrador que s'expressa en la primera persona del plural, que té personalitat pròpia i que ho sap tot dels personatges. Et fa partícip del que explica però des d'una certa distància. És un narrador que no té pressa. Bonhomíós. Un narrador que sembla haver descobert tots els secrets de la vida i que, per tant, va una mica de tornada. I ens presenta la història de la Teresa i d'en Pau com una història comuna, una història de tots amb la qual ens podem sentir fàcilment identificats. És allò de «ja saps què vull dir, eh, lector?». L'amor, el desencant, la monotonia i perpetuar o no l'espècie. La vida «normal» o la intrepidesa d'intentar ser diferent. Enganxar-se a la roda del temps o conduir la màquina. Viure en parella i cedir o tastar la llibertat.

D'una mica abans de la meitat cap endavant, la novel·la s'embala, i és quan l'autor fa gala de l'ofici de novel·lista i desplega tots els seus recursos. Escenifica el present immediat i resumeix el passat, el narrador desapareix i es transcriuen converses del *Whatsapp* i perfils del *Facebook* i crea aquesta ficció fantàstica dins la ficció titulada «Si

Vicenç Pagès crea un narrador que s'expressa en la primera persona del plural, que té personalitat pròpia i que ho sap tot dels personatges

PAGÈS JORDÀ, Vicenç **Dies de frontera**

Premi Sant Jordi, 2014
Proa, Col. A tot vent, n. 610,
Badalona 2014
328 p.

fossin actors secundaris». La novel·la esdevé, per una banda, més fragmentària, i per l'altra més consistent. L'autor obre molts fronts i els va conduint amb destresa fins que conflueixen cap a aquest final de catarsi. En aquest sentit, la novel·la ensenya múscul a mesura que avança.

I el final, com el començament, és digne de manual. Assistim a l'epifania de la Teresa, aquesta tornada a peu des de la frontera fins a Figueres, quinze quilòmetres arran de carretera i sota el sol abrasador de l'estiu. És un retorn pausat cap el que és conegut després d'un parèntesi de jugar a ser una persona diferent o, potser no, de jugar a ser qui és. I els lectors acompanyem la Teresa pas a pas, a poc a poc, prenent consciència nosaltres també del viacrucis íntim de la protagonista, de l'etern retorn.

Com ens explica el narrador en un moment determinat del llibre, quan en Pau i la Teresa es proposen maniobres d'acostament –«el dia anterior havien acordat que no lamentarien el que perdien, sinó que s'alegrarien del que havien compartit»–, tanquem el llibre amb el plaer de no haver malgastat una porció de temps.